

Orice persoană cu dizabilitate, indiferent de gradul de afectare intelectuală, poate înțelege informația, fie ea și una complexă.

DEPINDE CE CANAL FOLOSIM

Care este mesajul de mai jos?

某處，在海的一個隱蔽角落，一家魚幸福地生活著。他們都是紅色的。只有一個像貝殼一樣黑。他游得比他的兄弟姐妹還快。他的名字叫游泳。

一天，一條金槍魚，又快又氣又餓，像箭一樣劃過海浪。他一口氣吞下了所有的紅魚。只有設法逃脫。

小魚沉入大海深處。他很害怕，很孤獨，很傷心。

Care este mesajul de mai jos?

Proiect derulat de:

în parteneriat cu:

Care este mesajul de mai jos?

Am văzut persoana care a furat portofelul. Eram în stația de metrou. Era o femeie cu părul lung și blond, purta o geacă de culoarea gri. A deschis rucsacul prietenului meu și a scos de acolo telefonul acestuia. Apoi s-a urcat repede în metroul care intrase în stație și a fugit.

**ORICINE POATE ÎNȚELEGE ȘI/ SAU RELATA ORICE,
DACĂ ÎI PUNEM LA DISPOZIȚIE CANALUL ADECVAT**

Adaptări procedurale

Pe întreaga durată a procedurii, persoana cu dizabilități are dreptul de a fi informată despre ceea ce se va întâmpla și despre ce hotărâri se vor lua. Conform legii, ea are dreptul de a cere adaptări procedurale (art. 940 CPC).

Exemple de adaptări procedurale:

- să aibă la dispoziție un interpret în limbajul semnelor
- să aibă la dispoziție o persoană care să traducă în limbaj ușor de înțeles
- judecătorul să își dea roba jos
- să fie audiat într-o cameră mai prietenoasă
- să i se permită să se plimbe prin sală ori să stea în picioare
- să i se permită să aducă obiecte cu rol liniștitor
- să poată veni îmbrăcat așa cum îi este confortabil (chiar dacă nu sunt "potrivite")
- să vină împreună cu o persoană de încredere și care o liniștește

Predictibilitate

- reduce anxietatea
- crește gradul de cooperare
- protejează sănătatea mentală și emoțională a persoanei cu dizabilități

CUM? → Poveste socială

Poveștile sociale ajută persoanele cu dizabilități să se familiarizeze cu anumite locuri, evenimente sau contexte sociale și să-și însușească comportamentele potrivite cu aceste situații.

- Se trimite în avans cu câteva zile prin email sau poștă persoanei ce urmează a fi audiată.
- Adresarea va fi personalizată, ton prietenos: "Stimate Domnule Popescu, aceasta este camera în care..."

Poveste socială

- fotografii ale persoanelor pe care le va întâlni
- fotografii ale camerelor de audiere
- text scurt care explică de ce este chemat, ce se va întâmpla, cât durează, etc.
- propoziții simple, scurte
- folosirea cuvintelor simple, evitarea termenilor de specialitate
- textele vor folosi contrast mare (negru pe alb/ negru pe galben)
- font rotund, fără serife
- Mărime mare de font
- distanță mare între rânduri (min 1,5 puncte)
- Text aliniat la stânga
- Text separat prin paragrafe scurte.

Obiecte cu rol liniștitor- reduc anxietatea

- Niciun obiect nu este hilar, ciudat sau nepotrivit.
- Acționează asupra unor zone emoționale pe care noi nu le cunoaștem.
- Respectăm decizia persoanei cu dizabilități de a le folosi.

Proiect derulat de:

în parteneriat cu:

Cum poate răspunde o persoană cu dizabilitate intelectuală întrebărilor noastre?

- folosind pictograme
- folosind imagini reale

IMPORTANT

- Oferiți 2-4 variante de răspuns, vizual.
- Fiți atenți la timpul de răspuns al persoanei cu dizabilități (are nevoie de secunde bune pentru a înțelege întrebare, de a o procesa, de a se gândi la un răspuns, de a încerca să îl verbalizeze ori să își comande corpul să arate cu degetul= câteva minute.
- Repetați întrebarea, dacă este cazul.
- Nu grăbiți persoana.

Exemplu:

Întrebare clasică: Vi se administrează medicație?

Întrebare adaptată: *Îmi puteți arăta, vă rog, ce mâncați?*

Proiect derulat de:

În parteneriat cu: